

## Made in Poland

-Au va papa, que 90 anys no es fan cada dia!- crida el Dominique mentre encén les espelmes. La casa de Palafrugell és plena de joia. Els néts juguen a pilota al pati, les nores fumen als esgraons del porxo i es respira dolçor a l'ambient.

L'aniversari del Pere sempre esdevé el dia més assenyalat de l'any. És tot un personatge. Alt i prim, però amb la classe i la presència d'un gran vi. La seva mirada d'ulls clars té un efecte balsàmic i reconfortant. Malgrat el seu delicat estat de salut, sempre llueix un somriure provocador i una cigarreta a la comissura.

-Avi, ens tornes a explicar la història de la polonesa?- demana de sobte el petit Jordi. Immediatament es fa un silenci eixordador i tothom aixeca els ulls per mirar-me. Tot i que l'ha explicat mil vegades, és el relat preferit de tots. La veritat, és que portem quasi tota una vida junts. Resto immòbil i majestuosa sobre la taula. Conservo la línia austera i minimalista del disseny industrial de principis del segle passat. Només alguna rascada sobre la pintura blanca mat evidencia la meva antiguitat.

-Ahhhh! La làmpada! Encara no esteu farts d'aquesta batalleta?- murmulla. Tots es van apropar al voltant de la taula. Després de fer una breu pausa teatral, el Pere va engegar-. Vaig entrar presoner al camp de concentració d'Auschwitz quan tenia 17 anys. Els nazis ens etiquetaven com a rojos espanyols. Les jornades a la fàbrica de cautxú eren inhumanes i més d'un milió de persones varen ser exterminades. Ens amuntegàvem com rates als barracons de fusta. Durant les nits es sentien els plors i gemecs dels moribunds. La foscor ho engolia tot. Únicament brillaven unes làmpades de ferro sobre la porta d'entrada de cada barracó. Lluïen com fars enmig de la negror de l'oceà. Aquelles llums van ser l'únic referent per no perdre la xaveta.

Quan explica la nostra història se li fa un nus a la gola. Treu una glopada de fum i continua amb to solemne.

-Al gener de 1945 el camp va ser alliberat per la 20<sup>a</sup> divisió blindada de l'exèrcit soviètic. Enmig de l'eufòria i amb llàgrimes als ulls vaig arrencar la làmpada del meu barracó. "Made in Poland" es podia llegir en un gravat. M'ha acompanyat durant els 30 anys d'exili a França i fins a dia d'avui encara m'il·lumina les llargues nits de tramuntana.

-Vinga prou de xerrameca melancòlica i tots a menjar!- brama el Dominique trencant l'encanteri.

"1926 – 2016" diuen les lletres de xocolata del patís.

-Collons! Sembla l'epitafi d'una làpida!- gemega el Pere amb un somriure per sota el nas, tot mirant de reüll al Jordi petit.